

روحانی‌نیوز

پایگاه انعکاس اخبار دولت تدبیر و امید در وب فارسی

کد خبر: 2352

سرویس: خواندنی‌های روز

تاریخ: یکشنبه، 12 مرداد 1393 - 17:05

موسویان: ایران و آمریکا برای نجات خاورمیانه باید دست به‌کار شوند

یک عضو پیشین تیم مذاکره کننده هسته‌ای ایران در یادداشتی با پرداختن به بحران‌های کنونی و پیشروی جهان عرب و به‌طور گسترده‌تر منطقه خاورمیانه تأکید کرد رسیدگی به این بحران‌ها باید اولویت جامعه جهانی باشد و ایران و آمریکا به عنوان بازیگران اصلی منطقه می‌توانند و باید دست به اقدامات بزرگ بزنند.

سید حسین موسویان در ادامه یادداشت خود که در پایگاه خبری المانیتور منتشر شده است نوشت: جهان عرب امروز دچار آشفتگی و ناآرامی است. بهار عربی که رویا و امیدهایی را برای موج اصلاحات دموکراتیک در خاورمیانه به‌وجود آورده بود اکنون به یک زمستان سرد تبدیل شده است.

مصر، که زمانی ستون کشورهای عربی بود از سال 2012 تا کنون درگیر یک بی‌ثباتی سیاسی شده است. این کشور توسط یک معمای غیرقابل حل برقراری دموکراسی، ایجاد امنیت و پاسخگویی به نیازمندی‌های اقتصادی ملت اشغال شده است. این چالش‌ها موجب خواهد شد تا مصر دست کم در یک دهه آینده به تلاش برای بازیابی موقعیت پیشینش به عنوان یک کشور تعیین کننده در جهان عرب مشغول باشد. لازم به ذکر است که ایران و مصر به عنوان قدیمی‌ترین تمدن‌های بزرگ جهان از سال 1979 تاکنون، یعنی پس از وقوع انقلاب اسلامی در ایران تلاش کرده‌اند تا نفوذ خود را در منطقه افزایش دهند.

سوریه نیز که زمانی یک قدرت عربی به‌شمار می‌رفت به میزان زیادی با بحران و فاجعه انسانی روبه‌رو است. سازمان ملل وضعیت پناهندگان سوریه را یکی از بزرگترین فجایع بشری در قرن حاضر خوانده است. بر اساس آمارهای یک کمیسیون اروپایی که در ماه ژوئن منتشر شد، 10.8 میلیون نفر در سوریه در نتیجه بحران این کشور نیازمند کمک‌های بشردوستانه هستند. نزدیک به هفت میلیون نفر در داخل سوریه آواره شده و حدود سه میلیون تن دیگر نیز به کشورهای دیگر گریخته‌اند. همچنین تقریباً 160 هزار تن کشته و هزاران نفر زخمی شده‌اند. تمام تلاش‌های بین‌المللی برای پایان دادن به جنگ داخلی و اختلافات فرقه‌پی به شکست انجامید. اما هدف اصلی ایران هنوز این است که از سقوط کامل سوریه جلوگیری کند.

عراق، دیگر کشور قدرتمند عربی در معرض تجزیه و تبدیل شدن به یک کشور شکست خورده قرار دارد. گروه‌های سلفی کنترل چندین شهر در سوریه و عراق را به دست گرفته و اعلام خلافت کرده‌اند. بسیاری از شاهدان می‌گویند که عراق از نظر سیاسی دو قطبی شده که در معرض تهدید ائتلاف گروه‌های تندروی سنی و بازماندگان بعثی‌ها قرار دارد که برای تشکیل دولت تلاش می‌کنند.

ایران در حال حاضر روی منابع زیادی برای جلوگیری تجزیه عراق و افتادن این کشور به دست تندروها سرمایه‌گذاری کرده است.

در غیاب مشارکت ایران و عراق که قدرت‌های منطقه‌یی خلیج فارس محسوب می‌شوند، شورای همکاری خلیج (فارس) پس از 33 سال گذشت از عمرش غیرعملی و ناتوان شده است. این شورا در عمل دچار سقوط شده است. در ماه مارس به دلیل به‌وجود آمدن شکافی بی‌سابقه میان اعضای شورای همکاری خلیج (فارس) کشورهای بحرین، عربستان و امارات سفیران خود را از دوحه، پایتخت قطر فرا خواندند. این کشورها از حمایت قطر از اخوان المسلمین خشمگین شده‌اند. همچنین عمان که دیگر عضو این شورا است به دلیل نقش میانجی‌گری‌اش میان ایران و آمریکا روابطش با سعودی‌ها دچار تنش شده است.

ایرانی‌ها از ابتدا معتقدند که به دلیل سیاست‌های اسرائیل مذاکرات صلح شکست خواهد خورد. جهان عرب سال‌هاست که به اشغال فلسطین توسط اسرائیل اعتراض و به آمریکا برای دفاع از حقوق فلسطینیان اعتماد کرده است. اما عرب‌ها اکنون هیچ تردیدی در مورد حمایت بی‌قید و شرط آمریکا از اسرائیل ندارند.

ارتش اسرائیل از اوایل ماه ژوئیه تا کنون با حمله به نوار غزه بیش از 1500 تن را کشته و 200 هزار نفر را بی‌خانمان کرده است. بیش از هزار خانه در نوار غزه به طور کامل تخریب شده است. اگرچه حنان اشراوی، یک عضو کمیته اجرایی سازمان آزادی فلسطین عملکرد اسرائیل را جرایم جنگی و یک نسل‌کشی واقعی خوانده، جهان عرب هیچ اقدامی برای دفاع از فلسطینیان نکرده است.

شیمون پرز، رئیس‌جمهور اسرائیل گفت که ویژگی این جنگ این است که دیگر هیچ جهان عربی مقابل اسرائیل وجود ندارد.

در این میان، لیبی نیز یک کشور شکست خورده است و یمن به‌عنوان دیگر کشور مهم عربی در آستانه سقوط قرار دارد و در مرز یک جنگ داخلی ویران‌کننده و خونبار متزلزل است که موجب تخریب بیش‌تر اقتصاد شکننده مردم و سیستم این کشور خواهد شد.

عربستان سعودی به دلیل خطرات دولت اسلامی عراق و شام (داعش) که توانسته کنترل سرزمین‌هایی در سوریه و غرب عراق را به دست آورد به تازگی 30 هزار نیرو را به مرزهای مشترکش با عراق فرستاده است. این در حالی است که داعش سال‌هاست که توسط ثروتمندان قطر و عربستان با این امید که بتوانند زیربنای سیاسی شیعی در عراق را تضعیف کنند تغذیه شده است. هدف آن‌ها بعدتر براندازی بشاراسد، رئیس‌جمهور سوریه بود تا بتوانند نفوذ ایران و عمق استراتژیکش در منطقه را کم کنند.

سیاست جدید آمریکا در منطقه خاورمیانه از سیاست‌های قدیمی‌اش متفاوت است و دیگر به دنبال سرمایه‌گذاری مالی سنگین برای طولانی مدت نیست. در این میان موضع برتری‌جویانه آمریکا در این منطقه در آستانه اضمحلال قرار دارد. واشنگتن به دلیل بحران موجود خاورمیانه نمی‌تواند روی هم‌پیمانان عربش حساب کند و هم‌پیمانان آمریکا در منطقه نیز نمی‌توانند روی آمریکا به عنوان یک ابرقدرت حساب کنند که قادر است به آن‌ها برای مقابله با چالش‌هایشان کمک کند.

باراک اوباما، رئیس‌جمهور آمریکا به اندازه کافی باهوش است که برای درگیرکردن کشورش در مخاطرات جدید محتاط باشد. در حالی که بازیگران اصلی منطقه شامل مصر، عربستان و پاکستان با چالش‌های داخلی مواجهند یک ژئواستراتژی جدید لازم است که باید شامل عناصر زیر باشد:

1- قدرت‌های آسیایی شامل چین و هند با همکاری ایران و روسیه باید نقش موثرتری ایفا کنند.

2- دو قطب اصلی ثبات در آینده این منطقه، یعنی ایران و ترکیه باید مسوولیت‌های بیش‌تری بپذیرند.

3- آمریکا باید رویکرد خود در قبال ایران را تغییر و به دشمنی‌اش علیه آن پایان دهد.

4- پرونده هسته‌ای ایران که به یک بحران غیرضروری و جعلی تبدیل شده باید در کوتاه‌ترین زمان ممکن بسته شود.

5- باید گفت‌وگویی میان تهران و واشنگتن برای رسیدگی به بحران‌های منطقه‌ای انجام شود.

6- مقابله با تروریسم باید به اولویت قدرتهای منطقه‌یی و بین‌المللی تبدیل شود.

7- یک مکانیزم همکاری میان ایران، عراق و شورای همکاری خلیج (فارس) به منظور برقراری صلح، امنیت و ثبات در منطقه خلیج فارس ایجاد شود.

8- باید یک زیربنای جدید برای ثبات و امنیت بیشتر در منطقه هرچه فوری ایجاد شود.

موسویان در پایان یادداشت خود آورده است: ایران به‌طور مداوم و مکرر به جامعه بین‌الملل در مورد تهدیدات سلفی‌ها هشدار داده است. خطرات موجود در سوریه و عراق، موج تغییر جنبش بهار عربی، افزایش تروریسم، جنگهای داخلی و فرقه‌یی در خاورمیانه و البته آفریقا، خروج آمریکا از عراق و احتمالاً افغانستان، انتقال دولت اسلامی عراق و شام به خلافت اسلامی و اعلام خلافت رهبر این گروه و افزایش شمار تندروها می‌تواند دورنمای ژئوپولیتیک خاورمیانه را دگرگون کند و جهان عرب و حتی منطقه را در آستانه سقوط و نابودی قرار دهد.

به‌کارگیری اقدامات مصر برای جلوگیری از تحقق چنین سناریویی باید به اولویت جامعه بین‌الملل تبدیل شود. ایران و آمریکا می‌توانند و باید برای این کار دست به اقدامات مهم و موثرتری بزنند.